

IZHAJA VSAK DAN

tedaj ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvt. (6 stot.) v mnogih toskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Fostojai, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvt. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljuna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5-20, za pol leta Kren 2-60.

Vali depisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „EDINOST“ v Trstu sklicuje

javna shoda

in sicer: dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v »Konsumnem društvu« pri sv. Jakobu in dne 18. t. m. ob 4. uri popold. v »Konsumnem društvu« v Rojšanu. — Dnevni red: **LJUDSKO ŠTETJE.**

Radi velike važnosti predmeta, pozivlja na obilno udeležbo

ODBOR

Polit. društva „Edinost“.

Slovenski stariši!

Dolžnost Vas kliče, da vpišete v prihodnjih dneh svoje otroke v šolo, da si priborijo ono prepotrebno znanje, brez katerega bi jim ne bilo mogoče premagati težkih bojev za obstanek.

Naravno in poglavito načelo vsakega poduka, ki naj bo uspešen, pa je, da se vrši na podlagi materinega jezika. Kajti edino poduku učitelja, čegar jezik otrok razume, bo sledil z veseljem, lahkoto in vspehom. Če pa je že to načelo naravno in poglavito, je pri nas Slovenceh tem bolj potrebno, da se ga oklenemo in izvršujemo, kajti v tujih šolah na našem ozemlju se otroci nauče le sovražiti svoj rod in zaničevati svoj lep materini slovenski jezik.

Stariši! Ako hočete preprečiti, da Vas na stara leta Vaši lastni otroci ne bodo zasmehovali in zaničevali, pojte in storite svojo sveto dolžnost ter vpišite

slovenskega otroka v slovensko šolo!

Kdor svojega slovenskega otroka vpiše v tujo šolo, vzgaja v svojem lastnem otroku brezdomovince zaničevalca slovenskega jezika in zasramovalca rodne mu matere.

Slovenski stariši! Dan za dnevom čutimo sovražnikovo pest nad sabo in zato Vas rotimo pri Vaši ljubezni do lastnega naroda in otrok:

Ne množite Vi sami sovražnikovih vrst in ne prodajajte lastne krvi!

TRST, v septembru 1910.

Slovensko akadem. društvo „BALKAN“.

Slovinci!

Zopet se bliža dan, ko bomo slavili obletnico smrti ADAMIČA in LUNDRÄ, ki sta na ljubljanskih ulicah prelila kri. Tedaj smo prisegli, da tega dne ne pozabimo nikdar ter da bomo s podvojenimi močmi delali za svoj rod. Ne hujskanje, ne demonstracije: delo, kulturno in gospodarsko delo, to bodi naše sredstvo, s katerim se hočemo uspešno bojevati proti vsem sovražnikom. A da dosežemo vspehe, v to treba gnetiti, treba denarnih sredstev. Saj je to isto orožje, s katerim nas hočejo uničiti naši sovražniki. Z enakim orožjem se jim moramo postaviti v bran. Tudi letos je sklenilo podpisano društvo, da proslavi spomin padlih ljubljanskih žrtev s tem, da priredi svojo II. narodno zbirko, ki je lani tako lepo uspela. Nabrani denar se porabi v iste svrhe, kakor lani, namreč: tretjino za prepotrebno dr. sv. Cirila in Metoda, tretjino za dijaško podporno društvo v Trstu in tretjino za ljudske knjižnice, vzdrževane po podpisanim društvu.

Slovinci! Spominajte se XX. septembra s kako slovinci, naj si bo še tako malo! To bo najlepša proslava!

Za Slov. akad. ferijal. društvo „Balkan“

ANTON VEKOSLAV DELAK, JOSIP KERNEV,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

BRZOJAVNE VESTI.

† Francesco Verzegnassi.

PERTEOLE 15. Danes zjutraj je umrl odvetnik Francesco Verzegnassi v starosti 73 let. Pokojnik je bil svoj čas več let državni in deželni poslanec in eden najuglednejih voditeljev italijanske liberalne stranke na Gorškem.

Shod čeških nar.-soc. in državnopravnoprednih poslancev.

PRAGA 15. Češki narodno-socialistični in državnopravni predni deželni in državni poslanci so imeli danes popoldne posvetovanje, na katerem so izjavili, da ostanejo pri svojem načelnem odporu nasproti deželnozbornim predlogom vlade in Nemcev. Ker pa nočejo opustiti nobene prilike v obrambo pravic češkega naroda, so poslanci sklenili, da se odzovejo vabilu princa Lobkovic kakor višega deželnega maršala češke kraljevine na konferenco deželnozbornih poslancev.

Nadomestna državnozborna volitev.

PRAGA 15. Danes se je vršila za volilni okraj Gablonz - Tannwald - Rochlitz (kmetske občine) nadomestna državnozborna volitev. Rajmund Trübnecker (socialni demokrat) je dobil 4727, Adolf Glöckner (nemški radikalec) 3743 in Viljem Prediger (nemška ljudska delavska stranka) 1724 glasov. Razcepljenih je bilo 13 glasov. Potemtakem je potrebna ožja volitev med Trübneckerjem in Glöcknerjem in se vrši 26. t. m.

Češko-nemška pogajanja.

PRAGA 15. Češko-nemška pogajanja pričnejo dne 20. t. m. ob 10. uri popoldne.

Vojaške vaje na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 15. Vojaške vaje petega zbora so bile nenadano odpovedane zaradi kolere.

Uvoz argentinskega mesa.

DUNAJ 15. Kakor smo zvedeli, je ministrski svet dne 20. avgusta sklenil, pričeti takoj pogajanja z ogrsko vlado radi provizorične dovolitve uvažanja argentinskega mesa. Začasno se uvozi za poskušno kontingent 10.000 tonelov. Prodaja tega mesa v notranjih krajih države bo dovoljena le pod pogojem, da se bo izrecno označalo provenienjo. Vsprejemanje uvoženega mesa in hranjenje se bo vršilo po potrebnih zdravstvenih in po veterinarskih policijskih predpisih.

Iz Srbije.

BELIGRAD 15. — Minister za unanje stvari Milovanović, ki se je sinoči povrnil semkaj, je bil danes popoldne pri kralju na avdijenci. Minister se je nasproti nekemu uredniku „Politike“ izrazil, da je povodom svojega sestanka z ruskim ministrom za unanje stvari Izvolskim imel priliko, razpravljati z istim o vseh dnevnih političnih vprašanjih. Ta sestanek ni bil prej dogovorjen.

Finski deželni zbor.

HELSINGSFORS 15. Predsednikom deželnega zbora je bil izvoljen Mladofinec Svinhusvud, — podpredsednikoma pa en Šved in en Starofinec.

TURČIJA.

Spor z grškim patrijarhatom.

CARIGRAD 14. Narodno skupščino je otvoril patrijarh z nagovorom v navzočnosti 60 delegatov. Na predlog patrijarha se je skupščina odgodila do 23. t. m. Mej tem naj patrijarhat dela na to, da se pri vladi odstranijo ovire, radi katerih noče porta priznati zakonitosti shoda. Ko so delegatje odšli od seje, jih je bilo aretiranih devet. Patrijarh je takoj zahteval od ministra za bogočastje, da se aretirance izpusti na svobodo, sicer da zapre patrijarhat. Minister za bogočastje ni hotel ugoditi zahtevi. Aretiranci pridejo pred vojno sodišče.

Protigrški bojkot se poojstri.

SOLUN 15. Tukajšnji bojkotni odbor je sklenil, da čim najbolj poojstri protigrški bojkot in da se odpravi olajšanje. — Tudi v slučaju diplomatske intervencije se več ne dovoli težakom, da bodo razkladali blago z grških ladij in ga transportirali. O tem sklepu so bile obveščene vse turške luke.

Budimpešta 15. (Žrebanje Palffyjevih sreček). Glavni dobitnik 84.000 K je zadel št. 12.899, drugi dobitnik 8400 K št. 39170.

Kreuzburg 15. (Gor. Šlezija). Cesar Viljem je na svojem potu na Ogrsko ob 2:22 pasiral Kreuzburg.

Opava 15. Pri gradnji neke nove hiše v Škočavi je padlo pet delavcev z

odra. Trije so bili težko, dva pa lahko ranjena.

Charleroi 15. Včeraj popoldne se je zrušila razstavna dvorana, ki jo gradijo. Enega delavca so ubili tramovi, trije pa so bili težko ranjeni.

Amsterdam 15. Belgijski kralj in kraljica, kraljica Viljelmina in princ Henrik nizozemski so dospeli semkaj. Prebivalstvo jih je prisrčno pozdravljalo.

Hamburg 15. V Jernejevi ulici se je podrla neka nova zgradba; pri tem je bilo zasutih 7 oseb. Do 2.30 popol. so izvlekli dva delavca, ki sta bila težko ranjena. Podrobnosti manjkajo.

Kongres slovanskih železničarjev v Praži.

Tukajšnje manifestacijske slavnosti „Lige“ slovanskih železničarjev so se hkratu razvile v impozantno manifestacijo sedanje slovanske vzajemnosti na kulturnem, politično-gospodarskem polju. — Kakor sem Vam že na kratko poročal, so se pričele te slavnosti v soboto. Nadaljevale so se v nedeljo a zaključile danes v ponedeljek 12. t. m.

V nedeljo dopoldne se je vršil v obširni dvorani žofinske restavracije v resnici veleimpozanten shod železničarske „Lige“, katerega so se osebno udeležili razni zastopniki mest, okrajev in drugih korporacij. Imenom kr. glavnega mesta Prage je shod pozdravil župan g. dr. Groš. Shodu so dalje prisostvovali razni drž. in dež. poslanci, med drugimi tudi naša državna poslanca gg. dr. Hribar in dr. O. Rybář. Tisočglava množica je posebno burno in gromovito pozdravila našega bivšega ljubljanskega župana.

Za „Društvo jugoslovanskih železničnih uradnikov“ je pozdravil shod predsednik istega g. Ivan Zorec iz Trsta, zahvaljujoč se v prvi vrsti za nad vse prisrčen in iskren vsprejem Slovencev ter dalje naglašujoč, da slovanska vzajemnost, posebno češko-jugoslovanska, ni tako mlada. — Že pred 100 leti so posamičniki delovali skupno na kulturnem polju, a danes delujemo za isti, že v bolj praktičnih oblikah izraženi ideal v strnjanih, organiziranih masah. — Prišli smo k Vam, bratom, da bi se pogovorili o skupnem delu, o skupnih idealih v dosego pravic, ki nam grede kakor Slovonom in ljudem, da bi potem zamogli živeti življenje primerno človeku. Danes moramo zopet nastopiti proti edinemu skupnemu sovražniku od nekdanj. — A sedaj je povsem drug položaj nego pred 100 leti. — Proseč Vas, bratje Čehi, za nadaljno pomoč v našem boju, Vam kličem v pozdrav krepek: „Na zdar!“ (Burno ploskanje).

Po pozdravnih govorih ostalih delegatov iz Galicije in Bosne je začela razprava o točkah dnevnega reda.

Predmet dnevnemu redu so bila vprašanja: službena pragmatika, ureditev pokojnin železničarjem, starostno zavarovanje in zavarovanje zoper nezgode, ureditev službe in gmotnih odnošajev, reorganizacija c. kr. državnih železnic in jezikovno vprašanje avstrijskih železnic.

O službeni pragmatiki je podal obširen strokoven referat kpt. dr. Čermák. Po tem referatu pa je bila vsprejeta resolucija na ministrskega predsednika Bienertha in železniškega ministra dr. Wrbo približno sledeče vsebine:

„Manifestacijski shod „Lige“ slovanskih organizacij železniških uslužbencev v številu 5000 udeležencev iz Češke, Moravske, Šlezke, Galicije, s Kranjskega, Koroškega, Primorskega, iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine s soudeležanjem najodličnejših javnih korporacij in v soglasju z dopisom predsednika „Poljskega Kola“ najodločneje protestuje proti zatiranju, ki se javlja v gmotnem in narodnem oziru edinole proti pripadnikom slovanskim narodom v železničarski službi. Nič manje energično protestuje manifestacijski shod proti preziranju pravic slovanskih jezikov v notranji službi, kjer sedaj vlada samo nemščina. Sklicevaje se na osnovni državni zakon prosimo za najobsežnejše uveljavljanje absolutne narodne enakopravnosti. Zbrani Čehi, Poljaki in Jugoslovani slovesno izjavljamo, da urednicimo z vsemi zakonitimi sredstvi to pravično svojo zahtevo. V tej državi mora do najvišjega mesta prodrati vest, da se Slovani ne damo niti gmotno niti narodno zatirati. Govori se tako pogosto o vernih avstrijskih narodih. Naj bo tem vernim avstrijskim narodom izkazana pravičnost, proglašena v napisu na dvornem gradu temeljem države.“

(Pride še).

Hrvatska kriza.

Ban Tomašić in novi program. — Obveze bana Tomašića. — Kandidatura grofa Pejačevića.

Zagreb, 13. 9.

—C.— Omenjali smo že kritike bana Tomašića o programu nove stranke na Hrvatskem. Izrazili smo svoje mnenje, da koalicijska ne akceptira njegove kritike. Nu, po pisavi „Pokreta“ ni izključeno, da koalicijska vendar popravi program v smislu banove kritike. „Pokret“ piše namreč: „Mogli bi reči, da so ti (banovi) prigovori stilistične naravi, ker se ono, česar Tomašić išče, ne protivi duhu programa nove stranke!“ — Potemtakem ne bi bilo izključeno v tem oziru sporazumljenje bana Tomašića s koalicijsko.

Važen je odlomek „obveze bana Tomašića“ iz govora bivšega sekcijkega šefa dra. A. Badaja na volilnem shodu v Novi Gradiški. Dr. Badaj je namreč izjavil sledeče:

„Pakt med koalicijsko in banom je razvezan. — Obe strani imata sedaj svobodno roko. Vendar pa ima ban Tomašić iz pakta poplačati neki dolg, ker ni mogel izpolniti vsega pakta. On ni mogel vse Rauchove vlade ukloniti, da bi na ta način dal zadostno pogaženi ustavi; za to pa mora vzravnati ravnotežje pogodbenega interesa. To zahteva juridična logika, to zahteva politična morala.“

Razum tega je prevzel ban Tomašić obvezo, da reši spor, navstavi radi železniške pragmatike. To je obljubil ban v saboru vsemu narodu in je odločil, da se loti rešitve letošnje jeseni. Te obveze ban Tomašić mora izpolniti, ako noče zapuščati banske stolice s političnim deficitom. — Če ban Tomašić vzame te obveze kakor bazo svojega delavnega programa, more biti gotov tudi nadaljne podpore od strani koalicijske.“

To bi bile torej predhodne zahteve za sodelovanje z banom Tomašićem.

Ali, v kolikor se koalicijsko novinstvo strinja z banom ob programnem vprašanju, v toliko je prišlo do nasprotstev zaradi volitev. V volilnem okraju Našice kandidira — kakor smo že poročali — urednik „Pokreta“ in od koalicijske Wilder, a kakor banov kandidat bivši ban grof Pejačević. To dejstvo, kakor tudi kandidatura Rauchovca Aranitzkega vzbujata veliko nezadovoljstvo proti Tomašiću.

Pripomba uredništva. To situacijsko sliko nam je odposlal naš dopisnik pred plenarno sejo koalicijske, ki se je vršila v Zagrebu v torek na večer, torej, ko sklepi te konference še niso bili znani in ki pomenjajo debelo črto čez vse račune bana Tomašića. Ne le, da na konferenci niti govora ni bilo o kaki spremembi programa nove stranke, marveč je koalicijska soglasno vsprejela od Tomašića napovedani je boj, sklenivši, da pojde samostalno in solidarno v volilni boj in bo glasovala le za svoje kandidate.

Ob enem je srbska samostalna stranka prijavila, da ostane v koalicijski z novo stranko.

Češki poslanec p. Šilinger na adresu „Slovenca“.

Polemizujoč z izvajanjem v „Slovenca“ ozirom na prizadevanja v dosego edinstvenosti čeških strank na dunajskem bojišču, je češko-moravski poslanec p. Šilinger — torej mož, ki ga menda tudi „Slovenec“ ne bo prištel med liberalce — v brnskem katoliškem glasilu „Hlas“ naslovil na adresu glasila slovenske S. L. S. nekaj vrlo aktualnih in resnih besed.

Naprej reagira p. Šilinger na „Slovenca“ tendenciozno taktiko, da p. Šilingerja vedno postavlja poleg prof. Masaryka kakor glavnega nasprotnika taktike dra. Šusteršiča.

Poslanec Šilinger — sicer ne ve, komu hoče „Slovenec“ s tem več škodovati: ali njemu, ali prof. Masaryku; izjavlja pa, da mu ob tolmačenju državne politike in zgrešene Šusteršičeve taktike sosedstvo prof. Masaryka ni prav nič nadležno!

V pojasnilo te svoje izjave podaja prof. p. Šilinger „Slovenca“ zlatega pouka, kakor imperativno izhaja iz pravega patriotizma in resnične ljubezni do svojega naroda: da še tako velike razlike v nazorih o kulturnih stvarih ne izključujejo enakih nazorov v političnih stvarih! Saj ravno okolnost, da tako različne stranke imajo enak nazor o kaki gotovi stvari, je dokaz, da je ta nazor pravi.

Zato preziramo — naglašja p. Šilinger — z absolutno mirnostjo vsa tendenciozna zbadanja „Slovenca“.

Na to izraža rečni češki poslanec svoje uverjenje, da Šusteršičeva taktika na jesen ne najde več take rezonance. — Šilinger je namreč nasprotnik Šusteršičeve obstrukcijske taktike, ker je uverjen, da po poti stroge opozicije pridemo poprej do cilja. Tudi on noče, da bi prihodnji enotni češki klub postal grob Slovenske enote. Pred vsem želi, da se slovanske stranke sporazumejo ob italij. univ. vprašanju: toliko v stvari sami, kolikor glede taktičnega postopanja!

P. Šilinger opozarja gospodo pri „Slovenec“ na nadaljno zlato resnico, da je v politiki strast najslabša svetovalka. S strastjo se pač lahko podira najtrdnjejo trdnjavo, ali sezidati se ne more žnjo niti pasje kočice.

Posl. p. Šilinger zaključuje: Koliko smo izgubili z dosedanjo taktiko, to vemo. Če pa „Slovenec“ in njegova stranka nista nič izgubila, jima le častitamo na tem!!

Posl. p. Šilinger je res najjasnejše pokazal na vzroke, ki so v prvi vrsti tudi nas dovedli v navskrižje s „Slovencem“ in njegovo stranko.

Prvi vzrok je, da pri „Slovenec“ radi razlik v nazorih o kulturnih stvareh odklanjajo vsako skupno postopanje v političnih stvareh, tudi če bi življenski javni interesi naroda zahtevali tako skupno postopanje — kakor to eklatantno in kričeče predočuje slučaj Hribarjev, oziroma državni atentat vlade na avtonomijo naših občin.

Drugi vzrok našemu navskrižju s „Slovencem“ pa nam pojasnjuje prvega: „Slovenčev“ krogi se dajajo voditi od strankarske strasti!

Spor med turško vlado in grškim patrijarhatom.

V zadnjem času se je zelo poojstril spor med turško vlado in grškim patrijarhatom. Mladoturki hočejo popolnoma odpraviti stare privilegije in za to so tudi prepovedali sklicanje grške narodne skupščine v Carigradu.

Pripadnost h kaki cerkvi igra na Balkanu mnogo važne vlogo nego kje drugod. Vas, ki priznava grški patrijarhat, se smatra za grško, vas, ki je odvisna od bolgarskega eksarhata v Carigradu, velja za bolgarsko. Nasprotstvo med pripadniki patrijarhata in eksarhata se je poojstrovalo od leta do leta in razburjenost v grških krogih je naraščala čim dalje bolj, ko so Bolgari zasedli šole in cerkve, ki so pripadale Grkom. Turška vlada je, da napravi enkrat konec večnim prepričkom, predložila v zadnjem zasedanju zbornici zakonski načrt, ki določa, da se ima v bodoče cerkev v kaki vasi odkazati oni narodnosti, ki ima v tozadevni vasi večino. Za manjšino hoče turška vlada zgraditi nove cerkve na svoje stroške.

Temu se je pa grški patrijarhat z vso odločnostjo uprl. Za-se zahteva vse cerkve in šole, ki so mu pripadale za časa ločitve bolgarske od grške cerkve (v sedemdesetih letih minolega stoletja) in sicer utemeljuje to s tem, da so te cerkve in šole ustanovili pristaši patrijarhata. Zaman je patrijarh prosil sultana, naj ne potrdi zakona, zaman se je obrnil na velikega vezirja.

Potem je pa pričel patrijarhat prirejati protestne shode in je poslal škofom okoliščino, v kateri je v razburljivem tonu slikal položaj pristašev patrijarhata. V okoliščini je bilo rečeno, da je sedaj v Turčiji manj svobode nego pod Abdul Hamidom. — Pismo enake vsebine je poslal patrijarhat tudi ministertvu za uk in bogočastje. Minister je pa, ko je prečital to noto, izjavil, da je ne vsprejme in da ne dovoli sklicati narodne skupščine. Patrijarhat je pa protestiral proti temu, da ni hotel minister vsprejeti note, a ta je ponovno izjavil, da ne more porta dovoliti, da se sestane narodna skupščina.

Vkljub temu je patrijarhat sklical narodno skupščino. — Ta narodna skupščina grškega patrijarhata sestoji iz 12 škofov sinode, iz 12 metropolitov, ki si jih izvoli, iz 8 členov sveta lajkov in iz delegatov lajkov 81 škofij patrijarhata, ki pošiljajo v narodno skupščino vsaka po enega delegata.

Kako se postopa v Prusiji z avstrijskimi podaniki?

Pod tem naslovom priobčuje poslanec nemškega državnega zbora dr. Siruwe v „Kieler Zeitung“-i sledečo nezaslišano nasilstvo pruske nasilnosti:

Neki kmet na otoku Fehmaru je dne 12. novembra 1908 vzel najprvo za eno leto v službo neko Poljakinjo iz Galicije, z imenom Josipina Kastan. Ker je deklica služila v popolno zadovoljnost svojega gospodarja, je bila službena pogodba po preteku enega leta podaljšana za eno daljno leto. Naenkrat — dne 5. jan. 1910 — je bila deklica na odredbo „Landrata“ (naš okrajni glavar, samo še bolj nadut! Ur.) okrožja oldenburškega aretirana. Kot razlog se je navedlo, da bi bila morala deklica kot inozemka najdalje do 20. dec. 1909 zapustiti nemško ozemlje.

Posestnik, ki bi bil deklico rad zopet imel, se je obrnil na svojega uradnega predstojnika, na „Landrata“, ali vse zastoj. Deklica je ostala v zaporu. — Konečna je bila dne 16. maja t. l. imenom deklice poslana na vladnega predsednika (naš namestnik ured.) v Šlesviku prošnja, v kateri je rečeno:

Sedaj sedim tu v zaporu od 5. januarja do danes, ne da bi bila kaj zakrivila. Moji gospodarji mi morejo izdati vsak čas je najboljšo spričevalo. Prosim gospoda vladnega predsednika, da bi blagovolil odrediti, da bom izpuščena iz zapore, da morem zopet stopiti v službo, da bom kaj zaslužila, ali pa da me se spravi v domovino.

Gospodar, pri katerem je služila, se je na prošnjo sopodpisal ter pristavil: Prosilka je deklica, kateri ni mogoče v ničemer prigovarjati.

Vlada je seveda odstopila stvar „Landrata“, ki je odgovoril gospodarju deklice: „Na Vašo prošnjo Vam naznanjam, da na podlagi obstoječih predpisov deklice ni mogoče izpustiti iz zaporov“. — Deklica je morala torej dalje sedeti celi junij, julij in avgust. Pred par dnevi je bila spravljen v Neumünster. Kje je pristojna sodnija? — Vsak, ki je radi kakega pregreška ali hudodelstva aretirani, ima pravico, da se ga brez odloga v 24 urah predvede njegovemu sodniku. Kak razlog je bil, da se je izgnalo to inozemko, ki je služila 14 mesecev na enem mestu in se jo more torej smatrati za naseljeno? In s kakim razlogom se jej je moglo kratiti osem mesecev njeno svobodo?

Tako nemški državni poslanec. Če se celo pruski podanik zgraža nad gori omejenim postopanjem, kaj naj rečemo šele — mi?!

In vendar: Našel se je mož, ki se je potegnil za avstrijsko podanico, ni pa bilo nikjer avstrijskega konzula.

Kaj bi storila vse nemška diplomacija, ko bi se dogodilo kaj sličnega kakemu nemškemu podaniku pri nas! Ali seveda: do tega ne more priti, ker našim oblastnikom, ki imajo sicer velikansko korajžjo, ko se gre za lastne podanike slovanske narodnosti, zleze takoj korajža v hlače, ko imajo posla s kakim pruskim pritepenecem.

Dnevne novice.

Pasivni odpor na južni železnici. Dunaj 15. Danes je pričel na vseh progah južne železnice pasivni odpor, ker ni ravnateljstvo južne železnice izpolnilo zahtev železničarjev.

Dunaj 15. Neka tukajšnja korespondenca poroča, da so prišli zastopniki koaliranih osebnih zvez, k generalnemu ravnateljstvu južne železnice, ki jim je naznanilo, kaj jim privoli. Na seji, ki se je potem vršila, je bilo sklenjeno priobčiti generalnemu ravnateljstvu, da so te privolitve nezadostne in da se jih ne more predložiti osebnim zvezam. Nadalje se je sklenilo brzojaviti zapupnikom, da ustavijo pasivni odpor le na posebni ukaz koalicijskega vodstva.

Domače vesti.

Tržaški mazzinijanci v Gradcu. — Italijanski listi javljajo, da se od mazzinijancev, ki so bili minuli teden spravljani v zapore v Gradcu, nahajajo oni štirje, ki so bolni, v jetniški bolnišnici.

Daljno preiskavo vodi sodnik dr. Förster.

Nekateri sorodniki obtoženih so se predstavili preiskovalnemu sodniku s prošnjo, da bi jih smeli obiskati. Preiskovalni sodnik je pa izjavil, da obisk zaprtih ne dovoljen šele po zaključeni preiskavi.

Ta odredba da je bila sprejeta z velikim obžalovanjem in začudenjem, ker so bili v Trstu tudi perijodični obiski dovoljeni. Sicer da se vsi zaprti počutijo razmeroma dvbno.

K temu poročilo italijanskih listov bi imeli mi še dostaviti, da so bili obtoženi mazzinijanci spravljani v Gradec, ker vodi vsz preiskavo korno poveljstvo v Gradcu. Iz Trsta so imeli vsi spisi o zaslišavanju obtoženih romati v Gradec na korno poveljstvo in od tam nazaj. Zato se je preiskava vlekla tako na dolgo in široko in zato niso bili obtoženci po par tednov niti zaslišani. V Gradcu pojde vsa stvar vse-kako hitreje.

S poti po Češkem. — V „Jihočeských listích“ v Budijevicah piše 7. t. m. dr. A. Zátka, kako starosta Narodnega sveta v Budijevicah sledečo:

„Češkim starišem! Pred šolskim vpisovanjem smo. Zopet nastajajo nerazumljiva nasilstva čeških starišev zoper lastno deco, ki v glupi domišljiji, da se bo otrokom v življenju boljše godilo, vlačijo svoje otroke k vpisovanju v nemške šole.

Tako postopanje je naravnost nespartmetnost, je ravnanje proti dobri bodočnosti lastne dece, je zločin, ki ga zagrešajo stariši na nedolžni duši svojega otroka. Tisočkrat je bilo to že dokazano, leto za letom pišejo o tem vsi češki listi, žalibože vedno zaman.

Kdaj pride naše ljudstvo do spoznanja? Kdaj bo razumevalo, da je to kazni vreden čin, ako se češko dete daja v nemško šolo, kjer je le more, mu oglupujejo duševno silo ter je odtujujejo starišem in nam vsem!

Češki stariši! Mislite o tem, ni-li to zločin, ki ga zagrešate na nedolžni duši lastnih otrok in vseh njih bodočnosti? Sodi-te sami, ali bi ne bili sovražniki lastne dece in zraven izdajalci svoje češke krvi,

vredni, da bi vas lastni otroci proklinjali in vsi zavedni Čehi vam šteli to v greh?!

Ljubite-li svoje otroke, imate-li v srcu čuta in v glavi razuma: spomnite se v trenutku šolskega vpisovanja svoje odgovornosti za bodočnost lastnega otroka in

zaupajte ga le češki šoli,

ki vam napravi iz njega človeka — poštenega, zmožnega da bo preživljal sebe in bodočo svojo družino, in ljubečega jezik in narod svoj!

Istočasno zahtevamo od vsacega Čeha, da poučuje one obžalovanja vredne zaslepljene stariše, ki bi navzlic vsemu svarilu hoteli vesti svoje brezbrambne otroke v nemške šole.

Vršimo v teh dneh vsak svojo narodno dolžnost!

***

P. S. Slovenci! Čitajte to pismo in stavite na mesto besed „Čeh“ „češko“ „Slovenec“ in „slovensko“, a k besedi „nemška šola“ dostavite še: in „laška“... in ravnajte se po tem!

Konsumno društvo c. kr. državnih uradnikov. Prejeli smo:

V „Edinosti“ od nedelje je bilo čitati, kako da so večletna delavca odslovili iz službe in ju nadomestili z dvema „regnikoloma“.

Ravnateljstvo zadruga je priobčilo sicer v „Edinosti“ od minole srede tozadeven popravek, ki pa se nam ne zdi toliko jasen in odločen, da bi nas prepričal popolnoma. — Nu, za sedaj verujemo ravnateljstvu.

Vsakako pa zahtevamo slovenski zadrudniki decidirane izjave, da se niso in se ne bodo vsprejemali v službo regnikoli, dokler je domačinov na izbero. Vodstvo zadruga naj ne pozabi nikar, da so se na zadnjih volitvah odbora te konsumne zadruga ravno slovenski zadrudniki toliko ogrevali za kandidate, ki so sedaj v odboru in ni bilo malo agitacije za omejenjo „slovensko“ listo — brez Slovencev.

Kar zahtevamo mi slovenski člani zadruga, je zares — minimum. In če bi celo državni uradniki hoteli prezirati celo to minimalno zahtevo na korist naših domačinov: česa moremo — vprašamo — zahtevati od privatnih strank, oziroma tvrdk?!

Dalje smo prejeli na italijanskem jeziku: Popravek gospoda Maroccie v „Edinosti“ od 14. t. m. nikakor ne odgovarja resnici. Ni res, da sem jaz s svojim govorjenjem spravil zadrugo v slabo luč; to je prosta izmišljotina. Da so me gospodje odpustili iz kakoršnegabilo razloga, ne bi bil ničesar rekel; ali, ker je gotovo, da so vsprejeli na delo regnikole in ker bi bil naslednji dan imel nastopiti službo drug težak, nisem hotel vsprejeti knjizice z opazko, češ, da sem odpuščeni radi pomanjkanja dela. Pripravljen sem dokazati svoje trditve. Reči mi je še gospodom, da nisem delal le 12—13 ur, temveč tudi 15—16 ur na dan brez odškodnine. Delal sem vedno drage volje, a ko bi bil vedel, da bom odškodovan na tak način, ne bi si bil toliko prizadeval. Giuseppe Francovich, bivši težak zadruga c. kr. drž. uradnikov.

Sokolska slavnost pri Sv. Ivanu. — Čakal sem spretnjšega peresa, ki bi opisalo nedeljski nastop in slavnost Vrdejskega Sokola, ali ker je bilo moje čakanje zaman, izvolite priobčiti to-le poročilce o tej divno vspeli slavnosti.

Iz čmerikavega dopoldne se je izcimil prilično lep popoldan, tako, da je bil ko-nečno vsakdo gotov, da nebo s svojo „roso“ ne bo motilo svetovanske prireditve.

Vremenu primerno so se bili spreminili tudi dopoldne — kislil obrazi njih, ki so bili namenjeni k sv. Ivanu, ko so videli nad seboj skoraj jasen svod. In opravili so se v „praznično oblačilo“.

Prvi so prikorakali v Sv. Ivan prvaški in Openski „Sokoli“, ki so po kratkem pozdravu šli v družbi Vrdejskega „Sokola“ nasproti svojim tržaškim bratom do „Bošketa“.

Ker je bilo radi razburjenja zadnjih dni skupno odkorakanje zabranjeno, so se okolo 3. uri popolnoma pripeljali v kočijah tržaški Sokoli, katere je v prisrčnih besedah pozdravil starosta Vrdejskega Sokola, brat Grmek. — Na prisrčnem vsprejemu se je zahvalil podstarosta trž. „Sokola“ brat dr. Slavik. — Vsprejem v Bošketu, kjer ni bilo še nikoli zbranih toliko število Sokolov, je napravil na vse gledajoče občinstvo velik utis.

Ob živahnem pozdravljanju od strani občinstva in godbo na čelu so Sokoli na to odkorakali v Sveti Ivan, kjer so jih narodne žene in dekleta obsipale s cvetjem. V sprejvodu je korakalo okolo 100 Sokolov v kroju. Točno ob petih popoldne je pričela na vrtu „Narodnega doma“ javna telovadba, katere so se vdeležili: moški in ženski naraščaj, telovadkinje in telovadci, kakor tudi posebna vrsta predtelovadcev Vrdejskega „Sokola“. — Telovadba, ki je trajala dve uri, je bila zaključna z več krasnih skupin.

Oceno telovadbe prepuščam strokovnjaškemu persu in se omejam le na konstatacijo, da se je vsa telovadba, po mnenju

vseh gledajočih, izvajala izredno precizno. Zadovoljstvo ljudstva nad tolikim vspehom se je jasno zrcalilo v burnem odobravanju in ploskanju, katerega so bili telovadci in telovadkinje neprestano deležni. — S posebnim navdušenjem so bile pozdravljane telovadkinje na izvajanju telovadbe s kiji, kakor tudi vrsta predtelovadcev.

Po telovadbi, — ki je nudila gledajočim res obilo vžitka — so nastopila razna pevka društva in razvila se je po širnem z došlim občinstvom prenapolnjenim vrtu živahna domača zabava.

Vrdejski Sokol je dokazal z nedeljskim nastopom in prekrasnim vspehom, kolikose da doseči s trdno voljo, ljubeznijo do strani in vstrajnostjo. — Ta vidni napredek Vrdejskega Sokola naj bi bil v izgled in vspeh ostalim sokolskim društvom in odsekom na tržaškem ozemlju.

Ne morem zaključiti tega površnega in kratkega poročila, ne da bi omenil, da ima na tem krasnem vspehu največ zasluge netrudni načelnik Vrdejskega Sokola brat Perhavec. Seveda gre zasluga na nepričakovano nedeljskem rezultatu tudi vsem res vstrajnim in marljivim sodelujočim članom in članicam.

Z nezmanjšemo delavnostjo naprej počrtami poti do nadaljnjih vspehov na telovadnem in narodnem polju v smislu sokolske ideje! — Na zdar!

J. K.—c.

Pripomba uredništva. — Hvala gospodu dopisniku! Neljubo zaključje, oziroma nesporazumljenje je zakrivilo, da ni imel naš list — v največje obžalovanje uredništva — svojega poročevalca na tej slavnosti našega „Sokolstva“.

Zahvala. Da je slavnost „Vrdejskega Sokola“ izpadla v kljub slabemu vremenu nepričakovano dobro, zahvaljuje se podpisani odbor bratskim „Sokolom“ iz Trsta, Prvačine in z Opčin, cerkvenemu pevskemu zboru, „Čitalnici“ od sv. Jakoba, „Zastavi“ iz Lonjerja in tamburaškemu zboru društva „Trst“.

Istotako se odbor zahvaljuje gospodu Ponikvarjevi in Grmekovi za njihuj trud in požrtvovalnost pri „Kolu sreče“, br. načelniku, podnačelniku, vsemu članstvu, ženskem oddelku in naraščaju, ki so s svojim nastopom povzdignili ugled našega „Sokola“.

Srčna hvala vsem onim prijateljem „Sokola“, ki so preplačali vstopnino in doposlali darila za „kolo sreče“.

Ako smo katero društvo nehote prezrili, ali mu nismo mogli pri najboljši volji ustreči — naj nam oprost!

Z željo, da si „Vrdejski Sokol“ ohrani simpatije vseh nedeljskih gostov, kliče jim: Na zdar!

Vsprejemanje učencev v pripravnico na Proseku. Nedavno je bilo naznanjeno v „Edinosti“, da se v pripravnico sprejemajo samo oni dečki, ki so dovršili 5. ali 6. leto ljudske šole, torej taki, ki so dovršili 11., oziroma 12. leto svoje dobe. Ker so ti dečki v najboljšem slučaju po enoletnem, navadno pa šele po dvoletnem obiskovanju pripravnice sposobni za vstop v srednjo šolo, dosežejo 13. ali 14. leto, ko vstopijo v 1. razred srednjih šol.

Zategadej vprašamo višo šolsko oblastnijo: zakaj se morajo otroci slovenskih starišev 3—4 leta več pripravljati za vstop v srednjo šolo in kako to, da se na drugih pripravnicah vsprejemajo dečki iz 3. šolskega leta ljudske šole?!

Prizadeti oče.

Magdalenska CM podružnica priredi, kakor že naznanjeno, v nedeljo 18. t. m. svojo tretjo vrtno veselico v Obrtniškem društvu pri sv. Ani (blizu klavnice). Sodelovala bosta pevsko društvo „Slava“ in godbeno društvo „Lira“, obe iz sv. M. Magdalene spodnje, kar priča dovolj, da bo zabava krasna. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo slovenskega otroškega vrtca, je pričakovati obilne udeležbe, posebno iz obeh Magdalen in iz Skednja; pa tudi meščani bi morali z obilno udeležbo dati našim okoličanom vzgled narodne zavednosti. Pomislimo, da je med okoličani takih, ki resno mislijo, da je Slovenec le človek za nižje posle in se radi tega sramujejo svoje narodnosti in jo celo zaničujejo.

Začetek je ob 4. uri popoldne. Po koncertu bo ples.

Ker se bo vrtelo tudi kolo sreče, so naprošena vsa narodna dobra srca za maldar, da bo sreča tem obilnejša. Darovi naj se določijo vsaj do sobote. Vsprejemata jih blagajnika CM podr. g. F. Troš, gostilna „Pri Tirocu“ sv. M. M. zgornja in g. Benedikt Godina pri sv. M. M. spodnji.

Narodni trgovci, pozor! Zadnje čase zopet nastopajo Franckovi potniki s pretvezo, da se prodaja Franckova cikorija v prid naši Ciril-Methodovi družbi. To je slepilo javnosti. Družba sv. Cirila in Metoda ima pogodbo edino le s Koliasko tovarno v Ljubljani, ki je slovansko podjetje, daja za služka slovenskim delavcem in jako lepe prispevke Ciril-Methodovi družbi in drugim narodnim društvom. Zato pa je naša narodna dolžnost, da podpiramo Koliasko tovarno. Zavedni trgovci naj pouče o tem odjemalce. a Ciril-Methodove podružnice naj skrbce, da

bodo imeli vsi trgovci v zalogi Kolinsko kavino primes. Redne odjemalke dobe vse leto brezplačno „Slovensko Gospodinj“ pri trgovcu. „Svoji k svojim“ v našo narodno obrambo!

Na koncertu št. Jakobške „Čitalnice“ ki se vrši v nedeljo 18. t. m. v dvorani „Nar. doma“ pri sv. Ivanu, bo tudi društveni orkester proizvajal jako lepe skladbe; tako: uverturo iz opere „Teharski plemiči“ Foersterjevo: Pesem sv. Venčeslava in V. Mirkovo: Slovensko uverturo, ki še ni bila nikoli izvajana. Kdor si želi popolnega vsprejema, ga dobi brezplačno v slov. knjigarni (ul. Caserma).

Po koncertu bo ples do polnoči. — Vstopnina h koncertu 60 stot. Sedeži I vrste 80, II 60, III 30 stot. — Začetek točno ob 4. in pol uri popoldne. Opozorjamo, da bude med izvajanjem posamičnih točk vhod zaprt, da ne bo motenja.

Glasbena šola. St. Jakobške Čitalnice (Campo S. Giacomo 5 l.). Vpisovanje do 20 t. m. vsaki večer od 8—10. V nedeljo 18. t. m. od 10—12 dop. Vpisnina 1 K. — Opozorjamo, da ima šola letos na razpologo vrle učitelje, zato smo prepričani, da se, kakor vsako leto, tudi letos upiše veliko številno učencev. Poučevalo se bo vse inštrumente.

Nevročljive pošne pošiljke. C. in kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo nam je poslalo seznam navadnih in priporočenih pošnih pošiljk, ki so bile v mesecu avgustu v oddelku za nevročljive pošne pošiljke v Trstu odprte, in ki so jim odpošiljatelj neznani. Ta seznam je objavljen v polnem obsegu v tukajšnjem uradnem listu.

Tržaška mala kronika.

Štirje samomori. Alma Antonini, stara 19 let, šivilja iz Legnaga pri Vidmu, stan. v zagati S. Tecla št. 121, je včeraj popoldne izpila na pokopališču pri Sv. Ani večjo množino karbolne kisline. Prepeljali so jo v bolnišnico, a zvečer ob 7. uri je umrla.

Valentin Debortoli in Emilija Kriščak sta po noči okoli polnoči izpila na neki klopi na Acquedotto lizola in še drugega strupa. Umirajoča so prepeljali oba v bolnišnico.

Obesil se je včeraj popoldne v gozdiču pri Sv. Alojziju uradnik Maks Deutsch, star 32 let. Truplo so prepeljali v kapelo pri Sv. Juštu.

Poskus samomora. Avgusta Marič, stara 20 let, iz Komna, sta. v ul. Stadion 15, se je okoli polnoči vrgla pri Sv. Andreju v morje. Rešili so jo iz vode in odvedli v bolnišnico.

Ranjen z nožem. Sinoči je bil od neznanе osebe ranjen z nožem v trebuh neki Viljem Detach, stanujoč v ul. Cattedrale št. 7.

Tatinski čini. Predvčerajšnjem zvečer ob 10.30 je redar aretiriral v ul. Industria nekega človeka, ki je nosil precejšen zavoj, pa se je nekam strahopetno oziral naokrog. Aretiranec je bil 19 letni Ezio Senizza, pleskarski vajenec iz Trsta, stanujoč v ulici Michelangelo št. 9, ki je kljub svoji mladosti dal oblastim vzroka, da so se morale pečati z njim. V zavoju je bila rjuha in volnen plašč. Ko je bil aretirán, sta jo dva človeka, ki sta se držala vedno v njegovi bližini, kar najhitreje pobrisala. Na policiji je Senizza izjavil, da sta mu ona dva, ki sta zbežala, izročila ona oblačila in da je bilo med nekaterimi tramí v ul. Cristoforo Colombo skritih še drugih rečij. Redarji so šli tja in res našli več komadov oblačila. Pozneje se je dognalo, da je vse to bilo vkradeno Avreljij vdovi Sterle, stanujoči v Zgornji Kjarboli št. 710. Ta-le je izjavila, da so se vkradene stvari nahajale v kleti, katere ključ je bil izgubil že pred par dnevi. Kar se ni našlo vkradenega oblačila, so tatovi prodali starinarju Verzegnassi v ul. del Rivo za tri krome. Starinar je v Senizza spoznal prodajalca. Kar je bilo vkradeno Sterletovi, je bilo vredno 90 K. Tudi oba kompanjona Senizza je policija iztaknila in aretirala. Ista sta 15-leten Ivan Zegler iz Trsta in 18-leten Rudolf Kovaš iz Postojne.

Koledar in vreme. Danes: Ludmila vd. — Jutri: Lambert šk.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20° Cels. — Vreme včeraj: deževno. Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno. Zmerni vetrovi. — Zmerna vročina.

Izpred sodišča.

Radi javnega nasilstva. 33-letni tesar Josip Stener, ki biva v Miljah, je bil tožen, da je dne 23. maja t. l. prijel za obe roki občinskega redarja Petra Cattai-a, in ga podil se svojega stanovanja, kamor je bil Cattai prišel na poziv Stenerjeve soproge Angele.

Ta poslednja je bila namreč naprosila redarja, naj gre pomirit njenega moža, ki jo je baje hotel pretepati.

Toženec je včeraj na razpravi zanikal, da bi bil prijel redarja — ki je njegov bratranec in s katerim sta bila vedno v prijateljskem razmerju — prijel za roke. Pač pa da mu je velel oditi, rekši mu: „V mojem stanovanju imam samo jaz vkazovati!“

Redar Cattai, zaslišán kakor pričá, ni znal določiti, je li bil šel na Stenerjevo stanovanje kakor javni funkcionar, ali je interveniral le kakor prijatelj in sorodnik. Stenerjeva žena je — dasi sta bila z njim še druga dva redarja — poznala ravno njega, rekša mu: „Te prosim, Peter, pojdi malo k nam!“

Sodišče se je prepričalo, da je bila redarjeva intervencija le privatnega značaja, in je Stenerja oprostilo obtožbe.

Ker je prodal zaplenjenega vola.

Na zaostalih davkih je bil Josip Vergant — kmet, iz neke vasi blizu Buzeta — dolžan c. kr. erarju svoto K 143.47. Da iztirja to svoto, je c. kr. erar uvedel proti Vergantu eksekucijo. Zaplenili so mu vola, a on je potem istega vola prodal.

Radi tega se je moral včeraj zagovarjati na tukajšnjem deželnem sodišču. Priznal je, da je prodal vola, a izgovarjal se je, da ni vedel, da je bil ravno oni vol zaplenjen, ker je imel dva vola. Sicer pa je on eksekutorju, ko je prišel, da bi prodal vola na dražbi, ponudil družega vola.

Kakor pričá je bil zaslišán eksekutor Vincencij Poropat, ki ni povedal družega vola, nego, da ni več našel v hlevu zaplenjenega vola.

Toženčev branitelj odv. dr. Cosulich je vendar dosegel, da je sodišče kaznovalo Verganta le za prestopke, in sicer na samih 5 dni zapore.

Odmev z občinskih volitev v Nabrežini.

Dne 6. julija t. l. so se vršile v Nabrežini občinske volitve. Volitev sta se vdeležili dve stranki: kmečka in socijalno demokratična.

Pristaš te poslednje, Roman Kozmina, je bil vstavljen na cesti Andreja Kozmina in ga vprašal, za katero stranko da bo glasoval. Ko mu je povedal, da za kmetstvo, si je dal pokazati glasovnico; a ko mu je Andrej Kozmina dal glasovnico v roke, mu jo je on raztrgal.

Vsled tega je bil pozvan včeraj na odgovor na tukajšnje deželno sodišče. Rekel je, da ni on raztrgal glasovnice, ampak da jo je raztrgal Andrej Kozmina sam, ko mu jo je vzel iz rok.

Sodišče je zaslišalo Andreja Kozmina, ki je pa povedal ravno nasprotno, vsled česar je bil Roman Kozmina obsojen na 20 K globe.

Radi zločina goljufije.

se je moral zagovarjati 37-letni Fran Grilanc, kmet in posestnik v Saležu. Grilanc je meseca oktobra l. l. pri tvrdki Ivan Jax & sin naročil dve kolesi, v skupni vrednosti 490 kron. Plačal je na račun 30 K in potem obe kolesi zastavil v tržaški zastavljalnici.

Na včerajšnji razpravi je toženec priznal, da je zastavil kolesi. Ni pa vedel, da si je bila tvrdka pridržala lastninsko pravico nad kolesi do popolnega plačila.

Njegov branitelj, odv. dr. Otokar Rybač je opozoril sodišče na dejstvo, da je tvrdka Jax tožila Grilanca civilnim potom na plačilo koles in da je bil Grilanc tudi obsojen v plačilo dotične svote. Tvrdka Jax bi bila lahko iztirjala dotično svoto potom izvršbe, a ni storila tega. Sploh, da je stvar popolnoma civilne naravi. Na noben način se pa ne more govoriti o goljufiji, ker ni toženec posegel po nikakem sredstvu v svrhu, da bi zavedel tvrdko Jax v zmotu.

In sodišče je Grilca proglasilo krivim zločina poneverjenja in ga obsodilo na mesec trde ječe.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Ilirija“ uljudno vabi gg. pevke in pevce, da se gotovo vdeležijo nocojšnje pevske vaje, ki prične ob 8. uri in pol; to z ozirom na nastop, ki se v kratkem pripravlja. Pridite gotovo vsi, tudi zato, ker bo po vaji pogovor. Razpravljali bomo o važnih stvarnih.

Knjigovodja!

Tražimo činovnika izučenog KNJIGOVODJU. Prednost imajo oni, što su do sada bili u koje banke ili veće kred. zadruge. Ponude do 25. rujna o. g. obložene svjedočbama. Neka se oglase i oni, koji bi željeli u nas stupiti u praksu.

Istarska Posojilnica u Puli
dne 14. septembra 1910

Svoji k svojim! **Odlikov. krojačnica** Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE
najnovije mode (od 50 K naprej)
in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

Mnenje gospoda dra. I. NEDELKO, Solun.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Veseli me, da Vam zamorem poslati svoje mnenje o Vašem izdelku **ŽELEZNAŦ KINA - VINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo), ki ga rabim že dve leti. S kratkimi besedami: Vaš preparat pripisujem vedno kot krepilo in proti mrzlici. Vsled dobrega okusa ga jemljejo radi tudi oni bolniki, ki nočejo uživati več nobenih zdravil, ker imajo od njih že ves pokvarjen želodec. Ti bolniki so zadovoljni z njegovim okusom in tudi z uspehi, ki se dosežejo z njim. Podajam ga tudi rad svojim operirancem posebno ženskam v času konvalescence in sicer z najboljšim uspehom. Tudi šibkim, doječim ženskam je postalo Vaše vino prepotrebno, ker ga lahko uživajo in uspešno.

SOLUN, 12. junija 1909.

Dr. NEDELKO.

POHIŠTVO SOLIDNO: in: ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - V A MALCANTON - TRST

Odprl se je **kinematograf „Adria“**
v Škednju

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA: I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

Hočete se prepričati?
obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove
(prej Torrente) -Alla città di Londra

Velik izbor legotvorjenih oblačil za moške in dečke, za mlade in otroke. Povračila, modne jope, kakor tudi iz zlatih paletotov. Oblačila za čem in dele. Delavške obleke. Trusni in eden. Napremočljivi plašči (presti-angelski) Specialiteta: blago in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se oblačila po meri po najnovjši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Naznanilo.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se nahaja dobroznana trgo- **VATOVEC**: vina jestvin: : : (prej trg Barriera vecchia) sedaj **ul. Istituto 25 (vogal ul. Manzoni 1)**

Zaloga testenin domačega pridelka, „PEKATETE“ z ILIRIŠKE BISTRICE, tukaj. pridelka in napolitankega. Zaloga olja iz oljk, vinskega jesiha, kave, sladkorja itd. Posebnost: vina domača in zunanja v steklenicah in pivo. Toplo se priporoča slavn. občinstvu in svojim prejšnjim cenjenim odjemalcem.

Naročnine po pošti od 5 klgr naprej se izvršujejo po nizkih cenah.

Ali se hočete po ceni obleči?
Pojdite v dobroznano trgovino

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)
Tam dobite

Moške obleke . . . od Kron 13 do 56
Obleke za dečke . . od Kron 6 do 30
Otroške obleke . . . od Kron 2 do 20

Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarn. Velika zaloga sraja, hlač in drugih predmetov za delavce.

Sprejemajo se naročbe po meri.

ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosue Carducci šte. 40 (prej Torrente)

IVAN KLUN

naznanja slav. občinstvu, da je odprl na novo urejeno prodajalno jestvin v Sv. Ivanu št. 506 (pri Trstu) ter se priporoča slavnemu občinstvu pri sv. Ivanu in bližnji okolici za obilen obisk. — Pošiljate na deželo.

CENE ZMERNE.
Stalnim odjemalcem dva odstotka.

:: Panificio Triestino ::

Otvoritev filijalke na Opčinah
ob sežanski cesti.

Priporočamo našim **KOLINSKO CIKORIJO!**
- - gospodinjam - - - - iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani. - -

Sprejemajo se novi pevci in pevke do 30. t. m. Po tem dnevu se ne bo sprejemalo več, ker pričnejo redne vaje za omenjeni nastop.

Orgeljce drevi ob 9. uri pri Čehih (Trattoria Meridionale), ul. Belvedere sestane vseh članov. Kdor ne pride, bo izključen iz kluba.

Za dirko „Primorsko prvenstvo“ vlada v tuk. športnih krogih že vsestransko zanimanje. Stejemo si pa v dolžnost obvestiti cenjena društva na Goriškem in Istri, da je rok za vpisovanje dirkačev nepreklicno do 22. t. m. ter se na poznejše prijave ne bode jemalo ozira.

Nadalje prosimo vsa koles. društva, ki so naše dopise prejele da nam vsaj do 18. t. m. javijo, če se vdeležijo veselice in slavnosti, kakor tudi da naznanijo koliko opazovalcev postavijo ob progi in kje, to pa radi tega, da znamo koliko kontrolnih pol nam je poslali.

S skromno prošnjo pa prihajamo do naših čestitih dam, da nam blagovole poslati kak majhen dar, da zamoremo obdariti prvodošleca in prvaka kakor lansko leto.

Gg. člani odsekov so naprošeni da se vdeležijo sestanka, ki bo jutri v soboto ob 8. uri zvečer v prostorih v ulici Stadion štev. 19. I. (dobrohodno dovoljeni).

ODBOR Trž. koles. dr. Balkan.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETI. Danes častni večer umetnice Mimi Aguglia. Vprizori se drama od Gabriela D'Annunzio „La figlia di Jorio“.

Nar. del. organizacija.

Skupina „Plinarna“. Danes, v petek dne 16. tek. m. ob 8. uri zvečer se vrši v prostorih „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu javen shod. Dnevni red: Razmere v mestni plinarni.

Delavstvo iz mestne plinarne! Za delavstvo v Trstu, zlasti pa delavstvo v mestni plinarni današnji časi niso najboljše. Zato vas vabimo, da se v polnem številu udeležite tega shoda. Ravno tako pa vabimo tudi drugo narodno delavstvo, da se udeleži v čim največjem številu tega shoda in tako pokaže svojo solidarnost z delavstvom v mestni plinarni.

ODBOR

skupine NDO „plinarna“.

Gostilna članov NDO. Jutri v soboto se vrši občni zbor članov gostilne NDO v prostorih NDO ob 7.30 uri zvečer. Dnevni red: 1) Nagovor predsednika. 2) Poročilo blagajnika. 3) Poročilo nadzorništvu. 4) Dopolnilna volitev odbora in nadzorništvu. 5) Slučajnosti. — Vstop imajo le člani.

Predsednik.

DAROVI.

— Za veliki srečelov „Vinske trgatve“ je daroval g. I. Zivič 1 K, A. T. 1 K. Nadaljne darove v predmetih ali v denarju je naslovljati na Pevsko društvo „Trst“ ulica Lavatoio 1 I. NDO.

Vesti iz Goriško.

Iz Štorij nam poročajo dne 13. t. m. Na vojaških vajah, ki se vrše tu, je bil danes ob 10. uri predpoludne prostak 4. bos. pešpolka pri streljanju na hribu Sopada ranjen v desno nogo. Rana je k sreči le lahka, ker je krogla priletela le v mečo. Krogla je prišla od 97. pešpolka, ki je bil na nasprotni strani. — Ranjeni vojak je bil odveden v Štorje in od tu v vojaško bolnišnico v Trst.

x Stariši, pozor! Vpisovanje na deški in dekliški vadnici v Gorici se vrši dne 17. t. m. (v soboto). Toliko na znanje, ker so nekateri slov. listi pomotoma priobčili 19. t. m. kakor dan vpisovanja.

x V Podgori lové slovensko deco v laški otroški vrtec in ljudsko šolo z neverjetnimi zvižčami. To velja tudi o laškem otroškem vrtcu pri Mostu. Laška učiteljica je tako predrzna, da je obhodbila razne slov. družine, kjer imajo za šolo godno deco, in je nagovarjala stariše, naj vpišejo svoje otroke v laške šole. Objublja jim brezplačne obleke, obuvala in drugih udobnostij, če se pa stariši nočejo udati, jim priporoča, naj vpišejo otroka vsaj za nekaj mesecev, takole za poskušnjo... kakor pravi — v laški razred. Stariši naj pokažejo tej vsiljivki vrata, pa bo mir!

x Vojaštvo, ki je imelo vaje na Krasu, se je vrnilo v sredo popoldne in zvečer v Gorico. Oficirji so pravili, da je vojaštvo trpelo mnogo na driski, ki je nastala najbrže vsled slabe pitne vode na Krasu. Mnogo vojakov je obolelo.

x V Podgori se vrše občinske volitve. V sredo in četrtek je volil 3. razred, v petek voli 2. in 1. razred. V tretjem razredu so postavili lastne kandidate naprednjaki, klerikalci in socialisti.

Vesti iz Istre.

Iz Ricmanj nam pišejo dne 15. t. m.: V ponedeljek zjutraj smo izročili materi zemlji 50-letnega posestnika Antona Komarja, moža, ki se je stekel veliko zaslug na narodnem polju. Pokojnik je bil blag mož, vsem priljubljen. Bil je med ustanov-

niki pevskega društva „Slavec“, kateremu je bil, dokler so mu dopuščale telesne moči, izborni pevec in zvest član. Bil je več let predsednik prej „Posojilnega in konsumnega“, sedaj „Konsumnega“ in „Posojilnega in hranilnega društva“. Kolike simpatije je gojilo ljudstvo do njega, je pričal vsem množestvilni sprevod. Spremili so ga k večnemu počitku tudi mnogi njegovi prijatelji iz okolice in sosednjih vasi.

Cerkveno ceremonijo je opravil preč. g. Cvejn, župnik borštanski. Žalostinke in pri maši je pelo društvo „Slavec“. Pokojnik je zapustil vdovo s sedmimi odraslimi otroci, vzgojenimi v narodnem duhu. N. v. m. p.

Razne vesti.

Vohunstvo. Par let sem vohunstvo kaj lepo cvete. Aretiranih je bilo več vohunov raznih evropskih držav, samo o Angležih se ni nikdar čulo, da bi vohunili. Nedavno so pa Nemei aretirali v Emdenu tudi dva Angleža radi vohunstva. In kakor se zdaj poroča, je zaprla nemška policija več Ircev, ki so bili v zvezi z aretiranimi Angležema. — Nemška vlada je izdala radj angleških vohunov zelo stroge odredbe glede straženja utrjenih otokov v Severnem morju.

MALI OGLASI. MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Deklica ki je dovršila 9 razredov mestne šole z dobrim spričevalom, zmožna nemščine, italijščine in slovenščine ter stenografije in strojepisja, bi rada stopila kakor začelnica v kako pisarno večje trgovine. Več pove Ins. cdd. Edinosti. 1533

Iščem dečka za papirnico, ki pozna slovenski in italijanski jezik. Pozudbe na naslov: „Edinost“. 1518

Sokolska obleka (srednja velikost) popolnoma nova, se takoj proda. Naslov v Goenjevci knjigarni v Barkovljah. 2000

Dijaka sprejme na hrano in stanovanje, skupno z domačim sinom, dobra slovenska družina. Naslov pove Inser. odd. Edinosti.

Prilika. Proda se nov šivalni stroj „Singer“, moderni sistem, ki služi lahko tudi za vezanje, 100 kron; drugi za domačo rabo 62 kron. Triletna garancija. Ulica S.ta Caterina 9, zalega 1, v dvorišču.

Proda se gostilna v sredini mesta in sicer z inventarjem in dekretom za K 6250 v ul. Molin a vento 70, Siberna. 1517

Prošnje vsake vrste, tudi na Nj. Veličanstvo se izgotovljejo v ulici Felice Venezian št. 27, I. 1459

Piacista sprejme v službo takoj fotograf Jerkič, Trst, Poste 10. 1487

Pekarna in sladčičarna Ivan Pertot-Susič Trst, via Cavana št. 17 (nasproti sodišču). Zalagatelj društva „Società Cooperativa fra impiegati privat“ v Trstu. — Večkrat na dan sveži kruh. Najtin. sladčičice. Prišilja na dom. Prejema naročila za vsako pecivo. Velika zaloga moka Majdičeve in drugih prvih mlinov po nizki ceni.

Antonio Spanghero DEKORATIVNI SLIKAR. Naslednik tvrdo DELALNICA: DOMENICO DELISE. Via Madonna 7. Telefon 160 Trst Telefon 160. VELIKA ZALOGA. — Papir za tapeciranje najboljših tovarn. Prevzame vsakovrstna stavbena dela in dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA: imitacije lesa in marmorja, izložne table.

TRVDKA Adolf Kostoris skladišče oblek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. TELEFON št. 10-83. (zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd. Najdogovornejše cene. POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

LASTRA Nisa Telefon št. 282 LASTRA Nisa Telefon št. 282 Največje narodno spedijsko podjetje na Kranjskem JOSIP SKERLJ Ljubljana, Dunajska cesta 29 (ex Bavar. dvor) se priporoča za vsa v spedijsko stroku spadajoča naročila, katera izvrši točno in solidno po najnižjih cenah.

Mlada babica z deželo, katera je že eno leto prakticirala išče službe pri kakih starih babicah v Trstu kot pomagalka. Pismene ponudbe z pogoji pod „MLADA BABICA“ na Inseratni oddelku Edinosti. 1417

Italijanski, hrvatski podučuje: hitro in praktično izvežbani učitelji omenjenih jezikov. Informacije v Inseratnem oddelku Edinosti. 900

Austrijansko parobrodarsko društvo na dionice: „DALMATIA“

VOZNI RED veljaven od 16. julija 1910 do nove odredbe. Proga TRST-METKOVIĆ A. Odhod iz Trsta v ponedeljek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v soboto ob 6. uri zjutraj. Proga TRST-METKOVIĆ B. Odhod iz Trsta v četrtek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v sredo ob 6. uri zjutraj. Proga TRST-METKOVIĆ C. Odhod iz Trsta v soboto ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v četrtek ob 6. uri zjutraj. Proga TRST-KORČULA. Odhod iz Trsta v torek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v ponedeljek ob 6. uri zjutraj.

Prodajalna slanine: in: delikates z buffetom Alojzij Kranjc, Trst ulica Sanità 22 (vogal ulice S. Giorgio 5) Pivo Dreher, uležano in Kaiserjevo. Španska vina iz The Continental Bodega Company. — Dezertna vina bela in rdeča iz kleti princa Lichtensteina v Feldeburgu in grofa Lantierija v Vipavi. Vsaki dan kuhana gnat, stanjska gnat in raznovrstne slanine. Sveže eurovo maslo iz planin in izbran sir.

FRIDERIK SCHWARZ Trst, Via Valdirivo št. 3, Trst Zastopnik: znanih: mlinov SZMOLENSKY & COMP. SZABATKA Prvi parni mlin Békéscsaba Akcijska družba parnih mlinov Baja. — Zastopnik za Trst, Goriško, Istro in Dalmacijo.

Zasebni dekliški licej trgovski kurz, gospodinjstva ljudska šola šolskin sester v Trstu. Via Pasquale Besenghi številka 14. Izborna lega, krasen razgled na Adrijo, park in igrališče, moderno opremljeno poslopje: električna razsvetljava, kopalnice, telovadnica. Učni jezik nemški, poleg tega francozsko, angleško, italijansko in kurza za slovenščino. — Letna penzija 600 K; šolnina: za licej 160 K, za trgovski kurz 100 K, za gospodinjstvo šola 200 K, za ljudsko šolo 100 K. — S prihodnjim šolskim letom se otvorijo prvih pet licejalnih razredov. Na zahtevo se dopošljejo prospekti.

LA FILIALE DELLA BANCA „UNION“ (Filijalka Banke Union) v Trstu se bavi z vsemi bančnimi in menjičnimi operacijami. Tekoči računi in računi na bančni žiro v kronah ali v inozemskih vrednostih po jako ugodnimi pogoji po dogovoru. Uložne knjižice na fiksen termin ali dogovorjeno prednaznanilo. Kupo - prodaja tu- in inozemskih vrednot, valut in diviz. Izdaja hranilne knjižice ter obrestuje vloge po 3 3/4 0/0. Rentni davek od hranilnih vlog placuje zavod sam. Daje predujme in karate parnikov i. t. d. Prejema in hrani depozite ter jih točno upravlja. Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu (prosto vsakoršnih stroškov) menjične vrednote neapeljske banke (Banco di Napoli), italijanske banke (Banca d'Italia) in sicilijanske banke (Banco di Sicilia). Odpira kredite v nozemstvo proti listinam. — Izdaja kreditna pisma. ODDELEK ZA BLAGO. Daje predujme in blago, police, warrants i. t. d. Odpira earinske kredite. Kupuje in prodaja blago v komisiji. ODDELEK ZA SLADKOR.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij :: Paolo Gastwirth :: TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice) Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno. Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Ivan Miheučić & Co. MEHANIČNA DELALNICA Trst - Via Tiziano Vecelio št. 4 - Trst SPREJEMAJO SE V POPRAVO PARNI STROJI IN KOTLI, VSAKOVRSNI MOTORJI NA GAS IN BENZIN. — VSAKOVRSNA INDUSTRIJALNA DELA V KOVINAH IN KOLARSKA BAKRENA DELA VSE NAROČBE SE IZVRŠIJO Z NAJVEČJO SKRBNOSTJO IN NATANČNOSTJO. PRORACUNI IN NAČRTI. TELEFON ŠTEV. 22-53